

Η ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Εριφύλης 5, Αθήνα 116 34

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

Εξετάζεται το Περιβάλλον ως ένα από τα κύρια αντικείμενα της επιστήμης της Γεωγραφίας. Αναφέρονται ιδίως η επίδρασις του περιβάλλοντος επί του ανθρώπου και η του ανθρώπου επί του περιβάλλοντος. Τονίζονται οι κίνδυνοι διαταράξεώς του, η ανάγκη προστασίας του και βελτιώσεώς του, εφ' όσον η καταστροφή του θα φέρει την εξαφάνισι της ανθρωπότητος.

ABSTRACT

In this study the environment is under examination as one of the main objects of Geography. Its influence, too, on the human beings, the dangers of its disturbance, the protection and the development of the environment taking into account that any damage will cause complete disaster of the humanity.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το περιβάλλον είναι ένα από τα δύο κύρια στοιχεία, τα οποία αποτελούν αντικείμενα ερεύνης της Γεωγραφίας. Είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένο με τον άνθρωπο, είναι η κατοικία του. Τα δύο αυτά στοιχεία συνυπάρχουν, αλληλοσυνδέονται και αλληλεπηρεάζονται.

Μόνον η Γεωγραφία μπορεί να δώσει την αρμονία των σχέσεων, μεταξύ των δύο αυτών στοιχείων της φύσεως και γι' αυτό είναι εξαιρετικά σπουδαία η συμβολή της.

Η Γεωγραφία έχει διαπιστώσει τη σπουδαιότητα του περιβάλλοντος και ότι στη διαρκή ροή των γεγονότων της φύσεως, μόνον όσα όντα, έμψυχα, ή, άψυχα κατόρθωσαν να προσαρμοσθούν στο περιβάλλον τους επέζησαν.

Μεταξύ τούτων και ο άνθρωπος, ο οποίος σαν σκεπτόμενο ον, επεχείρησε τη βελτίωση του περιβάλλοντός του, όταν δεν του ήταν ευνοϊκό. Η επέμβασή του όμως, δεν είχε πάντοτε καλά αποτελέσματα για το περιβάλλον. Πολλές ενέργειες των ανθρώπων, καταστρεπτικές για το περιβάλλον αποβαίνουν τελικώς εις βάρος του ανθρώπου, ο οποίος υποχρεώνεται να ζήσει σε ακατάλληλο περιβάλλον.

Ιδιαίτερα κατά τη σύγχρονη εποχή το περιβάλλον έχει υποστεί σοβαρές προσβολές με αποτέλεσμα να τείνει να γίνει εντελώς ακατάλληλο.

Δεν έχουν καταβληθεί επαρκείς και αξιόλογες προσπάθειες προστασίας του και είναι απαραίτητο η προστασία αυτή να γίνει βίωμα, για όλους τους ανθρώπους, οι οποίοι πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι, αν δεν προστατεύσουν το περιβάλλον τους, θα εξαφανισθούν από τη γη.

Η εργασία αυτή, αποβλέπει να τονίσει αυτόν τον κίνδυνο, ότι, σε κατεστραμμένο περιβάλλον, είναι αδύνατη η ζωή, ότι τη σημερινή εποχή κακοποιείται αυτό παράλογα, ότι αξίζει να προστατευθεί και τέλος ότι όλοι έχουμε υποχρέωση να συμβάλλουμε με κάθε δύναμη που διαθέτουμε να σωθεί, γιατί η σωτηρία του είναι ζήτημα ζωής για τον άνθρωπο.

Η ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το περιβάλλον είναι ένα από τα πιο σπουδαία θέματα της Γεωγραφίας, νοούμενο-σαν ένα μέρος της Γης.

Το περιβάλλον και ο άνθρωπος είναι δηλ. δύο στοιχεία της φύσεως αναπόσπαστα συνδεδεμένα και αλληλεπηρεαζόμενα. Δεν είναι δυνατόν να νοηθεί άνθρωπος χωρίς το περιβάλλον του.

Η Γεωγραφία, σαν επιστήμη είναι η μόνη, που έχει αρμοδιότητα να εξετάσει το πρόβλημα και να αποκαταστήσει την αρμονία μεταξύ του περιβάλλοντος και των επιδράσεων αυτού, με σκοπό την ανάπτυξη και στοιχειοθέτηση θεμελιωδών κανόνων, καθώς και την καθιέρωση μηχανισμών, για την προστασία του περιβάλλοντος, κατά τρόπον ώστε ο άνθρωπος, σαν άτομο και σαν μέλος του κοινωνικού συνόλου, να ζει σε ένα υψηλής στάθμης περιβάλλον, μέσα στο οποίο να προστατεύεται η υγεία του, να εξασφαλίζεται η δυνατότης αναπτύξεως της προσωπικότητός του, σαν ελεύθερου και αυτεξούσιου ανθρώπου (v. 1650/86, αρ. 1, παρ. 1).

Οι δυσχερείς συνθήκες, οι οποίες προέκυψαν από την κατασπατάληση των φυσικών πόρων, την υπέρμετρη αύξηση του πληθυσμού (σύμφωνα με την Οργάνωση Γεωργίας-Τροφίμων του ΟΗΕ, το έτος 2025 μ.Χ. ο πληθυσμός της Γης δεν θα μπορεί να συντηρηθεί από τα παραγόμενα τρόφιμα), την αύξηση των δυστυχών, των πτωχών, των αρρώστων, των πεινασμένων, την εξόντωση των εμβίων όντων και γενικά τη ρύπανση της Γης, της ατμόσφαιρας και των υδάτων, την εξαφάνιση της χλωρίδας και της πανίδας κ.λπ., έχουν επιφέρει ένα σοβαρώτατο κλονισμό στο περιβάλλον και υπάρχει έκδηλη η ανάγκη ταχείας λήψεως δραστηκών μέτρων, περιορισμού της προσβολής του περιβάλλοντος, άλλως θα κινδυνεύσει η ανθρωπότητα να εξαφανισθεί σαν τους δεινοσαύρους. Το θέμα λοιπόν της προστασίας του περιβάλλοντος είναι από τα πιο σπουδαία και ενδιαφέροντα στον άνθρωπο, τη ζωή και την εξέλιξη του.

Η ανακοίνωση αυτή έχει τη φιλοδοξία να προκαλέσει το ενδιαφέρον που χρειάζεται και να τονίσει ότι είναι καιρός πλέον να ασχοληθεί τόσο η Πολιτεία όσο και όλοι μας, καθένας στον κύκλο δράσεώς του και την περιοχή του, με τη διαφύλαξη του περιβάλλοντος.

Αλλά τι είναι περιβάλλον, ο ορισμός που δίδεται από το νόμο είναι: «το σύνολο των
Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Θεόφραστος - Τμήμα Γεωλογίας, Α.Π.Θ.

φυσικών και ανθρωπογενών παραγόντων και στοιχείων που βρίσκονται σε αλληλεπίδραση και επηρεάζουν την οικολογική ισορροπία, την ποιότητα της ζωής των κατοίκων την ιστορική και πολιτιστική παράδοση και τις αισθητικές αξίες».

Για την πληρέστερη εξέταση του περιβάλλοντος το διακρίνουμε σε: Φυσικό περιβάλλον, οικογενειακό, σχολικό, επαγγελματικό, κοινωνικό και πολιτιστικό.

Το ενδιαφέρον για το περιβάλλον έχει αρχίσει από την Αρχαία Ελλάδα, όταν ο μεν Πυθαγόρας, όλο το σύμπλεγμα το ονόμασε «Κόσμο» δηλ. στολίδι, εκτιμήσας την τελειότητα της δημιουργίας, ενώ ο Αριστοτέλης το ονόμασε «ενδελέχεια» δηλ. τέλεια δημιουργία, τέλεια φύση, με την ποικιλία και τελειότητα των μορφών της, από του απλού αντικειμένου, μέχρι της ζωής και μέχρι των άστρων.

Το περιβάλλον είναι λοιπόν μία ζώσα πραγματικότητα, δρώσα σαν σύνολο και μέσα στην οποία ζει και αναπτύσσεται ο άνθρωπος. Από τη στιγμή της συλλήψεώς του, μέχρι να ζήσει και να αποθάνει, θα είναι πάντοτε δέσμιος του περιβάλλοντός του. Είναι επόμενο λοιπόν το περιβάλλον αυτό να ασκεί επιρροή επί του ανθρώπου στην υγεία του, την εξέλιξή του και την ευημερία του.

Κυριαρχικά επιβάλλει στον άνθρωπο:

- Τον τρόπο ζωής του, δηλ. συνθήκες εργασίας, ζωής, αναψυχής.
- Τις συνθήκες ζωής, ήτοι: κρύο, ζέστη, καπνός, βροχή, θόρυβος κ.λπ.
- Τον τρόπο διατροφής του, ανάλογα με τα προϊόντα που παράγει.
- Τον βοηθά: Να αναπτυχθεί (εκπαίδευση, αποκατάσταση).

Να δημιουργήσει περιουσία, οικογένεια.

Να ψυχαγωγηθεί, να αναπαυθεί κ.λπ.

Μερικές φορές είναι φιλικό, ενισχυτικό των προσπαθειών του ανθρώπου, αλλά μερικές φορές είναι εχθρικό (ζούγκλα, έλη, ξηρασία, ερημιά). Αναγκάζεται ο άνθρωπος αναλόγως των μέσων που διαθέτει και της εμπειρίας του να προσπαθεί να το βελτιώσει (έργα εξυγιάνσεως εγγείων βελτιώσεων κ.λπ.).

Η επικρατούσα άποψη του Γεωγράφου James είναι ότι το περιβάλλον είναι παθητικό και δέχεται ό,τι ο άνθρωπος του καθορίζει, ενώ άλλοι Γεωγράφοι ισχυρίζονται ότι περιορίζει την κοινωνικότητα και οικονομική του δραστηριότητα (RATZEL).

Η επέμβαση του ανθρώπου στο περιβάλλον πρέπει να γίνεται πάντως κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η βελτίωση γενικώς και όχι μόνο για τον επεμβαίνοντα. Η αλόγιστη χρήση της δυνατότητας του ανθρώπου δεν πρέπει να επιφέρει διατάραξή του.

Μορφές επεμβάσεως είναι: Οίκηση, καλλιέργεια, παραγωγή τροφών, βιομηχανία, συλλογή καρπών, εξόρυξη ορυκτών, επεξεργασία υλών, μεταφορές κ.λπ.

Το θέμα της βελτιώσεως του περιβάλλοντος ανάγεται μάλλον στη Φιλοσοφία, με την οποία συνεργάζεται στενά η Γεωγραφία. Ητοι σε κάθε περίπτωση εξετάζεται η πρόθεση και το αποτέλεσμα και αν αμφότερα επιτρέπονται, τότε επιχειρείται η βελτίωση, άλλως απαγορεύεται.

Στη χώρα μας εκτός από μερικές επεμβάσεις (καθορισμός συγκοινωνιακών δικτύων, βιομηχανικές ζώνες, αρχαιότητες) δεν έγιναν άλλες επεμβάσεις άξιες λόγου. Η διάρθρωση του πληθυσμού έμεινε ανεξέλεγκτη, με αποτέλεσμα να πάσχουν με

υπερτροφία οι πόλεις και να εγκαταλειφθούν τα χωριά και η ύπαιθρος.

Εξαιρετικά είναι τα προβλήματα της διαφυλάξεως της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Κατάσπαρτα πολλά εξ αυτών είναι αφύλακτα σε 3.500 σημεία της Ελλάδος και πολυάριθμα κρούσματα αρχαιοκαπηλείας παρουσιάζονται διαρκώς.

Το πρόβλημα του νερού είναι άλυτο και προκαλεί άγχος όπως ξέρετε.

Οι κίνδυνοι διαταράξεως του περιβάλλοντος είναι πολλοί. Ο άνθρωπος στην προσπάθειά του να εκμεταλλευθεί την τεχνολογία και να επιβληθεί στη Φύση, έχει προκαλέσει σοβαρές καταστροφές. Η άποψη ότι ο άνθρωπος εδημιουργήθη για να άρξει της Φύσεως, ήδη κατακρίνεται και αντικαταστάθηκε με το ότι, ο άνθρωπος έχει υποχρέωση να διαφυλάξει ό,τι παρέλαβε και οφείλει να το παραδώσει στους επιγενόμενους.

Οι τρόποι διαταράξεως του περιβάλλοντος είναι δυνατόν να είναι: Μακροχρόνιοι (προσχώσεις ακτών κ.λπ.), βραχυχρόνιοι (εποχές του έτους) ή και απρόβλεπτοι όπως οι σεισμοί κ.λπ.

Τα είδη διαταράξεως είναι δυνατόν να είναι: η υποβάθμιση, η ρύπανση, ή, η καταστροφή.

Οι πηγές διαταράξεως είναι δυνατόν να είναι:

Ανθρωπογενείς, όπως η βιομηχανία, η Γεωργία με τα φυτοφάρμακα και τα λιπάσματα, τα αυτοκίνητα, τα πλοία, οι οικισμοί, οι πόλεμοι, ενώ μικρότερες διαταράξεις προκαλούν τα αρτοποιεία, τα καθαριστήρια, τα νοσοκομεία, τα ξενοδοχεία, οι θερμάνσεις κατοικιών κ.λπ.

Κινδύνους όμως έχει περιβάλλον και από το εξωτερικό.

Το εισαγόμενο νέφος. Κατά το 1989 κατ' εκτίμηση του ΟΟΣΑ η Ελλάδα δέχθηκε 250.000 τόννους διοξειδίου του θείου, που προκάλεσε ζημία 76.000 κατά κάτοικο. Εξ αυτών οι 200.000 τόννοι ήσαν από τη Βουλγαρία. Κατά το ίδιο έτος όπως εξήγαγε 470.000 τόννους. Τα ποτάμια που έρχονται από τη Νοτιοσλαβία και Βουλγαρία είναι μολυσμένα (9.4.93) «Δηλητήριο ρίχνουν τα Σκόπια στον Αξιό».

Η Βουλγαρία έχει εν λειτουργία το πυρηνικό εργοστάσιο Κοζλοντούϊ, το οποίο είναι απηρχαιωμένο και επικίνδυνο. Η ΕΟΚ της έδωσε κατά το έτος 1992, 11.5 εκατ. ECU για αύξηση της ασφάλειάς του.

Μέχρι το 1975 η απόρριψη των απόβλητων ήταν ανεξέλεγκτη και χιλιάδες τόννοι πυρηνικών απόβλητων ερίφθησαν στις θάλασσες. Την άνοιξη του 1992 η GREEN PEACE κατήγγειλε ότι στην Αρκτική ερίφθησαν 15 αντιδραστήρες και χιλιάδες τόννοι πυρηνικών αποβλήτων.

Οι πόλεμοι εξ άλλου διαταράσσουν την ισορροπία του περιβάλλοντος, με τα όπλα και τη δημιουργία προσφύγων.

Κοινοί κίνδυνοι εσωτερικού-εξωτερικού είναι:

— Οι Πυρκαϊές των δασών.

— Το Φαινόμενο του Θερμοκηπίου. Το 1988 εξεπέμφθησαν από τη χώρα μας 20 εκατ. τόννοι διοξειδίου του άνθρακος και 400.000 τόννοι μεθανίου κ.λπ.

— Μεγάλος κίνδυνος για το νερό. Το 1991 έγινε μία διάσκεψη στο Δουβλίνο, όπου

τονίσθηκε η μείωση του καταναλισκόμενου νερού, λόγω μη υπάρξεως, ανά κάτοικο. Στην Ασία από 9,6 κ.μ. το 1950, το 2000 θα είναι 3,3 κ.μ. Στην Αυστραλία από 20,6 θα γίνει 5,1 κ.μ. Στην Β. Αμερική από 37,5 κ.μ. θα γίνει 17,5 κ.μ. Στη Νότιο Αμερική από 105 κ.μ. θα είναι 28,3 κ.μ. και στην Ευρώπη από 5,9 κ.μ. θα γίνει 4,1 κ.μ. Σε εμάς πληθύνονται οι εταιρείες εμφιαλώσεως του νερού, το οποίο άλλοτε είχαμε και σπαταλούσαμε. Στο Πεκίνο τα πηγάδια έχουν στερέψει κατά το 1/3 εξ αυτών. Η Τουρκία άρχισε προστριβές με τους γείτονές της για το νερό, ο δε Οζάλ δήλωσε ότι το νερό θα γίνει πιο πολύτιμο από το πετρέλαιο γιατί χωρίς πετρέλαιο μπορεί κανείς να ζήσει, ενώ χωρίς νερό κανείς δεν μπορεί.

– Το Οζον προκαλεί τον κοινό κίνδυνο όλων, η μείωση του οποίου αποτελεί την αύξηση των καρκίνων.

Η Μεσόγειος κατά τους Ωκεανολόγους έχει υποστεί πρώτου μεγέθους καταστροφή. Η Αγία Βαρβάρα του δικτύου «Μεσόγειος SOS» έκανε έρευνα και δήλωσε ότι η Μεσόγειος και το Αιγαίο έχουν ρυπανθεί σε μέγιστο βαθμό από τις πυρηνικές κεφαλές και πυρηνικούς αντιδραστήρες που έχουν βυθισθεί 27 υποβρύχια πυρηνοκίνητα, τα 45 τελευταία έτη. Υπολογίζεται ότι στο βυθό της υπάρχουν 10 πυρηνικοί αντιδραστήρες και 50 πυρηνικές κεφαλές. Το 20% της ρυπάνσεως προέρχεται από τα 2.500 περίπου πλοία που ταξιδεύουν καθημερινά στη Μεσόγειο. Είναι γνωστό ότι η Μεσόγειος έχει προσβληθεί από ένα υδρόβιο φυτό, το οποίο φονεύει χιλιάδες άλλα υδρόβια και έχει έρθει από την Αμερική.

Οι κίνδυνοι διαταράξεως στην πρωτεύουσα θα αναφερθούν μόνο και είναι:

Εγκληματικότητα (τρομοκρατία), Νερό, Νέφος, Ζητιάνοι, Ναρκωτικά, Κυκλοφοριακό και οι Συγκοινωνίες.

Κίνδυνοι του περιβάλλοντος της Ελλάδας είναι:

- Το νέφος, του οποίου αναφέραμε πιο πάνω τα αποτελέσματα.
- Ο θόρυβος των πάσης φύσεως μηχανημάτων, ιδίως μοτοποδηλάτων.
- Η σκόνη των αστικών κέντρων και δη της Αθήνας.
- Τα σκουπίδια ιδίως των Αθηνών.
- Η ρύπανση των θαλασσών.
- Η όξινη βροχή που καταστρέφει τα μάρμαρα και τα δάση.
- Οι σεισμοί: 69 σημεία επεσήμαναν οι σεισμολόγοι.
- Το όζον ιδιαίτερα στη χώρα μας που έχει μεγάλη ηλιοφάνεια.
- Οι πυρκαϊές των δασών και εργοστασίων, πολυκατοικιών.
- Η απογύμνωση του εδάφους λόγω αποψιλώσεώς του.
- Το Υδροκυάνειο του εργοστασίου BOMBYΚΡΥΛ έξω από τη Λαμία, αζαιρετικά επικίνδυνο όπως είναι γνωστό.
- Η μόλυνση των κόλπων μας. Σχεδόν όλοι είναι μολυσμένοι.
- Το Θρυάσιο Πεδίο, το οποίο έχει κατακλυσθεί υπογείως από τοξικά δηλητηριώδη, που προκαλούν σοβαρές ασθένειες (Αρσενικό, Βάριο κ.λπ.). Προχθές ανακοινώθη ότι θα ληφθούν μέτρα προστασίας του με το 2ο πακέτο Delors.
- Καταστροφή των υδροβιότοπων Θράκης και Θεσσαλονίκης.

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Θεόφραστος - Τμήμα Γεωλογίας. Α.Π.Θ.

- Κίνδυνοι της Καρέτα-Καρέτα και γενικά της φώκιας.
- Μερικοί σκοτώνουν και πελαργούς. Έχουν μείνει μόνο 2.500 ζεύγη.
- Οι αντιτιθέμενοι στην εκτροπή του Αχελώου ισχυρίζονται ότι καταστρέφεται ο υδροβιότοπος Μεσολογγίου (πελεκάνοι).
- Οι αρχαιοκάπηλοι αλωνίζουν τους αρχαιολογικούς χώρους και αρπάζουν ό,τι εμπορεύσιμο βρουν και το πωλούν.
- Οι Λαθρομετανάστες περίπου 600.000 από Αλβανία, Πολωνία, Ρουμανία, Νοτιοσλαβία, Βουλγαρία, Τουρκία κ.λπ. έχουν προκαλέσει αύξηση της εγκληματικότητας και αλλοίωση της εθνολογικής και θρησκευτικής συστάσεως της Ελλάδος με απρόβλεπτους κινδύνους.
- Μολυσμένο το νερό των νομών Πρεβέζης, Αρτας, Λευκάδας και Ιθάκης.
- Φυτοφάρμακα-φονιάδες στην αγορά.
- 508 αθώοι κύκνοι έπεσαν σε 4-5 ημέρες.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η τεχνολογία βοήθησε πολύ τον άνθρωπο να εξελιχθεί και να βελτιώσει το περιβάλλον του, αλλά η παράλογη χρήση της έφερε σε πολλές περιπτώσεις τη διατάραξη του ή και την καταστροφή του.

Η καταστροφή του περιβάλλοντος όμως, επιφέρει και την καταστροφή του ανθρώπου με τον οποίο είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένο. Επεται λοιπόν ότι τα μέτρα που λαμβάνονται για την προστασία του περιβάλλοντος, ταυτόχρονα ωφελούν και τον άνθρωπο, απαλλάσσοντάς τον από κινδύνους.

Αυτές τις διαπιστώσεις μόνον οι Γεωγράφοι είναι δυνατόν να εφαρμόσουν και να τις διαδώσουν στο κοινό, ως πλέον αρμόδιοι.

Προστασία του περιβάλλοντος.

Η επιστήμη της Γεωγραφίας, κατ' εξοχήν επιστήμη εξυπηρετήσεως του ανθρώπου, υποστηρίζει ότι πολλά μπορούν να γίνουν για την προστασία του περιβάλλοντος και ότι ο άνθρωπος ως λογικόν ον είναι δυνατό να ρυθμίσει τη δράση του ανάλογα με την ανάγκη και την οφελιμότητα.

Προς προστασία λοιπόν είναι η υγεία και η ευημερία του ανθρώπου, τα οικοσυστήματα, τα έμβια όντα, το νερό και εν γένει ο πολιτισμός και η κληρονομιά του.

Η Πολιτεία έχει θεσπίσει διατάξεις νόμων περί προστασίας του περιβάλλοντος, αποκαταστάσεώς του, αν έχει ρυπανθεί, τόσο γενικές όσο και ειδικές, για ιδιαίτερες περιπτώσεις, όπως είναι οι Βιότοποι, φώκια, καρέτα, τα απολιθωμένα δάση της Λέσβου, ως επίσης για ορισμένες επείγουσες περιπτώσεις, όπως για τα οχήματα, τις βιομηχανίες, τα καύσιμα, τη ρύπανση εκ πετρελαίων και άλλων ρύπων των θαλασσών, τα τοξικά απόβλητα κ.λπ.

Όργανα προστασίας του περιβάλλοντος.

Η Γενική πολιτική ασκείται από το ΥΠΕΘΟ, το οποίο χρηματοδοτεί κάθε έργο σχετικό με το περιβάλλον.

Το Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας και Περιβάλλοντος προεδρεύεται από τον Πρωθυπουργό και περιλαμβάνει άλλους Υπουργούς και Υπηρεσιακά πρόσωπα.

Το 1986 συνεστήθη ο Ενιαίος Φορέας Περιβάλλοντος (Ε.Φ.Ο.Π.) αρμόδιος για κάθε τι που έχει σχέση με το περιβάλλον. Κατά το ίδιο έτος μεταφέρθηκε η γενική αρμοδιότητα στο ΥΠΕΧΩΔΕ.

Από το 1988 συνεστήθη και στο Υπουργείο Γεωργίας, Διεύθυνση Χωροταξίας και Περιβάλλοντος.

Με τον τελευταίο ανασχηματισμό της Κυβέρνησης ορίστηκε και Υφυπουργός, ειδικά για το περιβάλλον στο ΥΠΕΧΩΔΕ. Ο Υφυπουργός αυτός πρότεινε τη σύσταση του «Πράσινου Σταυρού» παρόμοιου με τον Ερυθρό Σταυρό, δηλ. ενός μηχανισμού «άμεσης επέμβασης και οικολογικής αποκατάστασης», ο οποίος θα επεμβαίνει άμεσα και αποτελεσματικά, κάθε φορά που το οικοσύστημα μιας ευρωπαϊκής περιοχής απειλείται σημαντικά από διαρροές επικίνδυνων ουσιών, από θαλάσσια ατυχήματα, ή εργοστασίων κ.λπ. Ο οργανισμός αυτός θα πρέπει να είναι εξοπλισμένος με σύγχρονα μέσα, να έχει καταγράψει τις περιοχές υψηλού κινδύνου, να εκπονήσει προγράμματα ενημέρωσης, προστασίας των πολιτών και σχέδια άμεσου επεμβάσεως και να είναι επανδρωμένος με ειδικό εκπαιδευμένο προσωπικό.

Οι Υπηρεσιακοί παράγοντες Υπουργείου ΥΠΕΧΩΔΕ και Γεωργίας σε σύσκεψη την 27.1.1993 αποφάσισαν να συνεργασθούν στενά για την κατάστρωση σχεδίων προστασίας του περιβάλλοντος.

Κυρώσεις.

Κατά των παραβατών προβλέπονται αυστηρές κυρώσεις από την Ελληνική νομοθεσία.

Βελτιώσεις του περιβάλλοντος.

Για να επιχειρηθεί μία βελτίωση του περιβάλλοντος θα πρέπει να προηγηθεί μελέτη, άλλως θα αποτύχει.

Τέτοιες αξιόλογες μελέτες ανακοινώθηκαν στο Συνέδριο και παρατίθενται στις παρ. 242 Λίμνη Ιωαννίνων, 311 Ινάχου, 313 Κεχρεών, 321 Κασσάνδρας, 324 Ζακύνθου, 325 Παγγαίου, 331 Λ. Βεγγορίδος, 333 Κωπαΐδος, 344 Αλμυρής.

Για τις μελέτες αυτές είναι πιο κατάλληλοι οι Γεωγράφοι οι οποίοι με τις γεωγραφικές τους γνώσεις θέτουν υπό τον έλεγχο της φιλοσοφίας, για να εκτιμηθεί ο σκοπός και το αποτέλεσμα που θα προκύψει, δηλ. η αξία της βελτιώσεως. Πολλές φορές στοιχεία του περιβάλλοντος, ορώμενα από άλλη πλευρά εμφανίζουν διάφορο πρόσωπο. Πιθανώς υποκειμενικές απόψεις των ενδιαφερομένων να διαφέρουν στην εκτίμηση από την του μελετητού, πλην όμως είναι πιο εξυπηρετικές για τον ωφε-λούμενο από μια βελτίωση. Αυτό πρέπει να γίνει σεβαστό και να διαφυλαχθεί η κατάσταση που εξυπηρετεί. Πάντοτε να λαμβάνεται υπόψη ότι η σχέση ανθρώπου-περιβάλλοντος είναι μία πολύπλευρη και ποικιλόμορφη αλληλεπίδραση, πολλές φορές δυσεξηγήτη, αλλά εν πάση περιπτώσει πραγματική.

Πάντως η προσπάθεια βελτιώσεως πρέπει να συνεχίζεται διαρκώς γιατί αυτό σημαίνει ότι, συντελείται πρόοδος προς την ευημερία.

Από τις αξιόλογες προσπάθειες βελτιώσεως στην Ελλάδα σημειώνουμε τις εξής:

- Αναδασώσεις. Αναβάθμιση πράσινου.
- Οργάνωση υπηρεσιών Υδρεύσεως, επικοινωνιών κ.λπ.
- Πολεοδομικές μελέτες και έργα οικιστικά.
- Διανοίξεις οδών, οργάνωση συγκοινωνιών.
- Προσπάθεια μείωσης των ρύπων, καπνού κ.λπ.
- Λήψη ειδικών μέτρων κυκλοφορίας κ.λπ.

Η ΕΟΚ για το περιβάλλον.

Επίτροπος για το περιβάλλον στην Ευρώπη έχει οριστεί Ελλην. Η ΕΟΚ δίνει οδηγίες για την προστασία του περιβάλλοντος και την πρόληψη ρυπάνσεως σε όλες τις χώρες της.

Καταρτίζει προγράμματα ερευνών, εκπαίδευσης ειδικής κ.λπ. με σκοπό να ενημερώσει επί των προβλημάτων του περιβάλλοντος και να συμβάλει στην οικονομική και κοινωνική συνοχή της Κοινότητας. Προτείνει ειδικά περιβαλλοντολογικά πρότυπα και ενθαρρύνει την ανανέωση των προσπαθειών για την προστασία του περιβάλλοντος. Υπολογίζεται ότι και στο μέλλον θα συνεχίσει να δίδει οδηγίες για το περιβάλλον.

9.3.93. Η ΕΟΚ δίνει 26,5 δις δρχ., στην Ελλάδα μέσα στον Ιούνιο του 1993 για οδικά και περιβαλλοντολογικά έργα.

Η Διάσκεψη του ΡΙΟ, 4.6.92 του ΟΗΕ.

Στη Διάσκεψη αυτή μετέσχον 186 χώρες μέλη του ΟΗΕ με θέμα προστασία του περιβάλλοντος, ατμόσφαιρας, ωκεανών, νερού, δασών κ.λπ. Διαπιστώθηκαν ότι:

- 270 είδη ζώων εξαφανίζονται κάθε μέρα.
- Κάθε δεκαετία εξαφανίζεται το 50% των ζωικών ειδών που ζουν στα τροπικά δάση.
- Το 40% των παιδιών υποσιτίζονται.
- Το 2025 ο πλανήτης μας δεν θα μπορεί να συντηρήσει τον πληθυσμό του.

Οι ΗΠΑ, Ιαπωνία και οι Ανατολικές Χώρες, αναγνώρισαν ότι ρυπαίνουν το περιβάλλον και προσπαθούν να μειώσουν την ρύπανση.

Δεν προσφέρθηκε κανείς να καταβάλει κάτι για την αποκατάσταση των ρυπάνσεων.

Ληφθείσες Αποφάσεις.

Για το Κλίμα. Να μειωθούν οι ρύποι από τα αέρια.

Να προστατευθεί η φύση (χλωρίς και πανίς).

Να προστατευθούν τα δάση.

Να συσταθεί επιτροπή ελέγχου των ρυπάνσεων.

Όλοι συμφώνησαν και επιθυμούν να σώσουν τη Γη και το περιβάλλον αλλά κανείς τρόπος κοινός δεν διαπιστώθηκε.

Έχουν θεσπιστεί οι διατάξεις για την προστασία του περιβάλλοντος στη χώρα μας, πλην όμως δεν εφαρμόζονται αποτελεσματικά.

Τα εντεταλμένα όργανα προστασίας δεν λειτουργούν καλά.

Είναι κοινή η γνώμη για την καλύτερη προστασία.

Καταβάλλονται αποσπασματικές προσπάθειες άνευ επιτυχίας.

Εμείς οι Γεωγράφοι Ελληνες έχουμε υποχρέωση να μην παύουμε ποτέ να διαμαρτυρηθούμε.
Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Θεόφραστος - Τμήμα Γεωλογίας. Α.Π.Θ.

τυρόμαστε για την κακοποίηση του περιβάλλοντος και να ενεργούμε για την προστασία του.

Σκοπός μας είναι πάντοτε η επιταγή των αρχαίων προγόνων μας, δηλ. να ψάχνουμε να βρούμε την ιδανική αρμονία μεταξύ του περιβάλλοντος και του ανθρώπου και να προστατεύουμε το μεγαλείο της φύσεως, τον «Κόσμο» του Πυθαγόρα, για να εξασφαλίσουμε μία καλύτερη ζωή.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στη χώρα μας, εκτός από μερικές επεμβάσεις για τον καθορισμό ορισμένων συγκοινωνιακών δικτύων, δικτύων οικονομικής υποδομής (βιομηχανικές ζώνες) μερικούς δρόμους και τις αρχαιότητες, δεν έχει γίνει άλλη παρέμβαση στο περιβάλλον από όσα προβλέπονται στο χωροταξικό σχέδιο. Η διάρθρωσις του πληθυσμού έμεινε ανεξέλεγκτος, με αποτέλεσμα να πάσχουν από υπερτροφία οι πόλεις και τα χωριά μας να εγκαταλειφθούν. Οι χώροι προς προστασίαν δεν διετηρήθησαν και τα μέτρα προς προστασίαν του περιβάλλοντος ήσαν και παραμένουν ελλιπή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αν. Αλεξοπούλου: Η Γεωγραφία και η χρησιμότης της.
2. Δελτίο Ευρωπ. Ενώσεως (Ε.Ε.).
3. Διαρκής Νομοθεσία Ραππάρχη.
4. Διάφορα άρθρα από τον Τύπο.
5. Com. of European Communities: Environment 1991-1994.
6. Δελτία της Δ.Γ.Ε.
7. Δελτίο Δ.Γ.Ε. 1976 General problems of Geography.
8. Εγκυκλοπαίδειες Δρανδάκη, Ηλίου, Ελευθερουδάκη.
9. Δελτία της Ελληνικής Γεωγραφικής Εταιρείας.